

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs III. Vtrum Christus aliquid ab homine didicerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

ARTICVLVS III.

Verum Christus aliquid ab homine didicerit.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod Christus aliquid ab hominibus didicerit. Dicitur enim Luc. 2. quod inuenerunt eum in templo in medio Doctorum interrogantem illos, & respondentem. Interrogare vero, & respondere est addiscere. Ergo Christus aliquid didicit ab hominibus.

Art. praec. Praeterea: Acquirere scientiam ab homine docente, videtur esse nobilius, quam acquirere a rebus sensibilibus: quia in anima hominis docentis sunt species intelligibiles in actu, in rebus autem sensibilibus sunt species intelligibiles solum in potentia. Sed Christus accipiebat scientiam experimentalem ex rebus sensibilibus, ut dictum est. Ergo multo magis poterat accipere scientiam addiscendo ab hominibus.

Praeterea: Christus secundum scientiam experimentalem non omnia à principio sciuit, sed in ea profecit, ut dictum est. Sed quilibet audiens sermonem significatiuum alicuius, potest addiscere, quod nescit. Ergo Christus potuit ab hominibus aliqua addiscere, quae secundum hanc scientiam nesciebat.

Art. praec. Sed contra est, quod dicitur 1a. 55. Ecce testem populus dedi eum, ducem ac praeceptorem Gentibus. Praeceptoris autem non est doceri, sed docere. Ergo Christus non accepit aliquam scientiam per doctrinam alicuius hominis.

Respondeo dicendum, quod in quolibet genere id, quod est primum mouens, non mouetur secundum illam speciem motus: sicut primum alterans non alteratur. Christus autem constitutus est à Deo caput Ecclesiae, quinimo omnium hominum (ut supra dictum est) ut non solum omnes per ipsum gratiam acciperent, sed etiam ut omnes ab eo doctrinam veritatis reciperent. Unde ipse dicit Ioan. 18. In hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati. Et ideo non fuit conueniens eius dignitati, ut à quocunque homine doceretur.

Hom. 19. 2. Ad primum ergo dicendum, quod sicut Origen. dicit super Luc. Dominus interrogabat, non ut aliquid addiceret, sed ut interrogatus erudiret. Ex vno quippe doctrinae fonte manat, & interrogare, & respondere sapienter. Unde, & ibidem in Euangelio sequitur, quod stupebant omnes, qui eum audiebant, super prudentia, & responsis eius.

Ad secundum dicendum, quod ille, qui addiscit ab homine, non accipit immediate scientiam à speciebus intelligibilibus, quae sunt in mente ipsius, sed mediatis vocibus sensibilibus, tanquam signis intelligibilium conceptionum. Sicut autem voces ab homine formatae sunt signa intellectualis scientiae ipsius, ita creaturae à Deo conditae sunt signa sapientiae eius. Unde dicitur Eccles. 1. quod Deus effudit sapientiam super omnia opera sua. Sicut igitur dignus est doceri à Deo, quam ab homine: ita dignius est accipere scientiam per sensibiles creaturas, quam per hominis doctrinam.

Art. praec. Ad tertium dicendum, quod Iesus proficiebat in scientia experimentali, sicut & in arte: ut dictum est. Sicut autem artis opportuna requiritur ad hoc, quod homo accipiat scientiam per inuentionem, ita etiam ad hoc, quod accipiat scientiam per disciplinam. Dominus autem, nihil fecit, quod non congrueret eius etati: & ideo audiendis doctrinae sermonibus, non accommodauit auditum, nisi illo tempore, quo poterat etiam per viam experientiae talem scientiae gradum attingere. Unde Greg. dicit super Ezech. Duodecimo anno etatis suae interrogare dignatus est homines in terra: quia iuxta rationis usum doctrina sermo non suppetit, nisi in aetate perfecta.

Forma Textus.

CONCL. est: Non fuit conueniens dignitati Christi, ut à quocunque homine doceretur. Probat: quia Christus constitutus est à Deo caput Ecclesiae &

A omnium hominum, ut non solum omnes per ipsam gratiam acciperent, sed etiam ut omnes ab eo doctrinam veritatis reciperent: ergo non fuit conueniens & c. Antecedens probatur auctoritate Domini apud Ioannem 18. cap. dicentis in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut test. perhib. ver. Conseq. vero probatur: quia in quolibet genere id, quod est primum mouens, non mouetur secundum illam speciem motus, quae mouet: sicut primum alterans non alteratur.

Expositio Textus.

Ad huius articuli intelligentiam notandum est tria esse genera cognoscibilium ab homine per alterius hominis docentis magisterium. Primum est rerum seu mysteriorum supernaturalium. Secundum est rerum omnium ad scientias naturaliter acquiribiles pertinentium. Tertium est rerum singularium praesentium secundum tempus, absentium autem secundum locum & rerum praeteritarum, aut contingenter vel libere futurarum, aut etiam libere factarum: quales sunt vocum significationes secundum diuersarum gentium usum.

Et de primo quidem rerum ordine praecipue intelligenda est conclusio S. Tho. cuius oppositum nullus praeter Gnosticos seu Valentinianos haereticos ausus est affirmare: ut patet apud Iren. lib. 1. contra haereses, cap. 17. & colligitur haec veritas ex illo Matth. 13. Docebat eos in synagoga eorum: ita ut mirarentur, & dicerent: unde huic sapientia haec, & virtutes? & Marci 6. capit. in synagoga docere, & multi audientes admirabantur in doctrina eius dicentes: Unde huic haec omnia? & quae est sapientia, quae data est illi? & Ioan. 7. quomodo hic literas sciit, cum non didicerit? Eandem veritatem explicant Augustinus tractatu 29. in Ioan. Cyril. lib. 4. & nono in Ioan. ca. 8. & in Isaiam. cap. 41. in fine, & Galatinus lib. 3. cap. 29. Ad secundum etiam rerum cognoscibilium ordinem extenditur secundario conclusio D. Tho. ut expresse patet ex respons. ad 2. ubi id optimo probatur argumento. Cui adde Christum fuisse supremum veritatum supernaturalium doctorem, ad quas veluti certissimas & infallibiles confiteri debent, & examinari veritates naturales. De tertio vero cognoscibilium ordine paulo maior est difficultas. Quidam enim existimant haud absurdum esse Christum nonnullorum praeteritorum & aliorum futurorum contingentium ab aliis notitiam accepisse: ut cum Mater illi dixit Luc. 2. Ecce pater tuus & ego dolentes quaegebamus te. Sed hac solutio, cum non satis videatur congrua dignitati Christi, merito rejicitur à Medina.

1. Solut. Alij recentiores dicunt Christum ex se praedicta cognouisse, non quidem modo scientifico, sed per directionem scientiae infusae, potuit adiuari ad indagandum cognitionem omnium naturalium, quae intellectus agens potest attingere. Sed hac responsio deficit: quia singularia praeterita vel futura, & praesertim contingetia & libera nequeunt attingi per lumen intellectus agentis.

2. Solut. Tertio igitur respondet Medina Christum à nullo veluti Magistro edoctum fuisse, sed tantum à rebus ipsis. Unde (inquit) quando quispiam aliquid Christo dicebat, talis se habebat ut discipulus, qui in libro legit ut inde magister veritates actu cognoscat, quas ante sciebat in virtute vel in habitu. Sciebat enim Christus per scientiam inditam, vel beatam veritatem omnem à quocunque relata, & ita non credebatur propter aliorum dicta. Quae responsio optima est.

Alia solutio Vel dicas ad veritatem conclusionis dicentis Christum nihil ab homine didicisse, non esse necesse ut per omnem scientiam vniuersa cognouerit, atque adeo ut per

vt per scientiam acquisitam cognouerit omnia A singularia & contingentia ac libera (hæc enim ad habitum scientiæ experimentalis minime pertinent) sed satis esse, quod hæc per aliquam animæ suæ scientiam ante cognouerit, quam per hominis locutionem aut nutum potuerint ei manifestari: In auditione vero talium rerum nulla scientiæ Christi acquisita fiebat accessio: sed externis ac internis ea tantum sensibus ingerebantur, & ad nonnullum experimentum inditæ scientiæ pertinebant.

CIRCA resp. ad primum argum. aduerte D. Th. non omnes interrogandi causas recensuisse, sed duas tantum quas suo deferuiebant instituto. Preter quas sunt alia plures, quas afferunt Chrysost. B hom. 17. in Ioan. & hom. 70. in Matth. & hom. 4. de patientia Iob. Ambr. lib. 5. de Fide, cap. 8. Orig. hom. 16 in numer. & hom. 13. in Matth. & alij.

CIRCA resp. ad 2. ubi dicitur Christum à rebus sensibilibus scientiam accepisse, obijci potest doctrina D. Tho. infra q. 61. a. 2. dicentis statui innocentia non conuenire, vt anima perficeretur, vel quantum ad scientiam, vel quantum ad gratiam per aliquod corporale: constat autem maiorem fuisse Christi perfectionem, quam status innocentia: sed facile soluitur dicendo D. Th. hic loqui de cognitione naturali: quam etiam Adæ filij durante statu innocentia ex sensibilibus acquisiuisent, vt ait S. D. 1. p. q. 101. art. 1. infra vero de cognitione supernaturali: vt ibidem etiam aduertit Suarez. Aliam solutionem affert Bergomensis, dubio 740. & dub. 107. sed prior est melior.

lumen Angelicum, sed sufficit lumen intellectus agentis: ex impressione vero superiori secundum scientiam infusam: quam est immediate adeptus à Deo. Sicut enim supra communem modum creature anima illa vnita est Verbo in vnitatem personæ: ita supra communem modum hominum, immediate ab ipso Verbo repleta est scientia, & gratia. Non autem mediantibus Angelis, qui etiam ex influentia Verbi, rerum scientiam in sui principio acceperunt, sicut in secund. super Genes. ad litteram Augustin. dicit.

Lib. 2. c. 8.
10. 3.
Cap. 92. lib.
6. in luc. 1. 2.

Ad primum ergo dicendum, quod illa confortatio Angelis non fuit per modum instruct. onis, sed ad demonstrandam proprietatem humanæ naturæ. Vnde Beda dicit super Luc. In documento viri que naturæ. & Angelis ei ministrasse. & eum confortasse dicuntur. Creator enim creatura sue non eguit presidio: sed homo factus, sicut propter nos tristis est, ita propter nos confortatur, vt scilicet in nobis fides incarnationis ipsius confirmetur.

lib. 6. c. 19.

Ad secundum dicendum, quod Dion. dicit Christum fuisse formationibus Angelicis subiectum: non ratione sui ipsius, sed ratione eorum, quæ circa eius incarnationem agebantur, & circa ministrationem eius in infanti: acate constituti. Vnde ibidem subdit, quod per medios Angelos nuntiatur Ioseph à Patre dispensata Iesu ad Aegyptum recessio, & rursum ad Iudæam de Aegypto traditio.

Ad tertium dicendum, quod filius Dei assumpti corpus passibile (vt infra dicitur) sed animam perfectam scientia, & gratia. Et ideo corpus eius conueniens fuit subiectum impressioni celestium corporum: anima vero eius non fuit subiecta impressioni celestium spirituum.

q. 14. art. 1.

Forma Textus.

PRÆMISSA distinctione respondetur quæsito duabus conclusionibus.

Distinctio est: Anima humana duobus modis nata est perfici. Vno quidem modo per scientiam acceptam à rebus sensibilibus. Alio modo per scientiam inditam siue impressam ex illuminatione spiritualium substantiarum. Declaratur hæc distinctio: quia anima media est inter spirituales substantias & res corporeas.

PRIMA CONCL. Anima Christi perfecta fuit ex sensibilibus secundum scientiam experimentalem absque lumine Angelico. Probatur: quia ad hanc scientiam sufficit lumen intellectus agentis.

SECUNDA CONCL. Anima Christi perfecta est ex impressione superiori secundum scientiam infusam, quam est immediate adeptus à Deo. Probatur: Quia Anima Christi supra communem modum creature vnita est Verbo in vnitatem personæ: ergo etiam supra communem modum hominum immediate ab ipso Dei Verbo repleta est scientia & gratia, & non mediantibus Angelis. Consequentia probatur à minori ad maius: quoniam Angeli, qui non fuerunt vniti Verbo personaliter, ex eius tamen influentia rerum scientiam in sui principio acceperunt: vt ait Augustinus super Gen. ad litteram: ergo multo magis anima Christi, quæ Verbo fuit vnita personaliter, scientiam ab eo recepit influxam.

Expositio Textus.

NOTANDUM est primo, Christum per scientiam infusam potuisse potentia proxima cognoscere in actu secundo, quæcunque hominum aut Angelorum locutione, aut quocunque modo fuerunt eius intellectui præsentata, & virtute eiusdem scientiæ formare phantasmata, & ab eis species abstrahere: atque ideo nec ab hominibus, nec ab Angelis aliquid didicisse, aut ab eis de aliqua veritate illuminatum fuisse. Sicut nec Angelus superior ex inferioris allocutione illuminatur, vt ait S. D. 1. par. q. 107. art. 3. neque magister ex in-

Q 3

ex in-

ARTICVLVS IV.

Virum Christus aliquid acceperit ab Angelis.

Inf. q. 30. a. 2. 1. & 3. d. 13 q. 2. art. 2. q. 1. & dif. 14. ar. 3. q. 6.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod Christus ab Angelis scientiam acceperit. Dicitur enim Luc. 22. quod apparuit Christo Angelus de calo, confortans eum. Sed confortatio fit per verba confortatoria docentis: secundum illud Iob 4. Ecce docuisti plurimos, & manus lasas roborasti, vacillantes confirmauerunt sermones tui. Ergo Christus ab Angelis edoctus est.

Præterea: Dionys. dicit 4. Cal. Hier. Video enim, quod & ipse Iesus, super celestium substantiarum super substantialis substantia, ad nostram intransmutabiliter veniens, obediens subijcitur Patri, & Dei per Angelos formationibus. Videtur igitur, quod ipse Christus ordinationi legis diuina subijci voluerit, per quam homines mediantibus Angelis erudiuntur.

Præterea: Sicut corpus humanum naturali ordine subijcitur corporibus celestibus: ita etiam humana mens Angelicis mentibus. Sed corpus Christi subiectum fuit impressionibus celestium corporum: passus est enim calorem æstate, & in hyeme frigus, sicut & alias humanas passiones. Ergo etiam eius mens humana subiacebat illuminationibus super celestium spirituum.

Sed contra est, quod Dion. dicit 7. c. Cal. hierarch. quod E supremi Angeli ad ipsum Iesum quæstionem faciunt, diuini que illius operis, & pro nobis assumptæ carnis scientiam discunt, & eos ipse Iesus sine medio docet. Non est autem eiusdem docere, & doceri. Ergo Christus non accepit scientiam ab Angelis.

Respondetur dicendum, quod sicut anima humana media est inter spirituales substantias, & res corporeas: ita duobus modis nata est perfici. Vno quidem modo per scientiam acceptam ex rebus sensibilibus: Alio modo per scientiam inditam, siue impressam ex illuminatione spiritualium substantiarum. Vtroque autem modo anima Christi fuit perfecta: ex sensibilibus quidem secundum scientiam experimentalem, ad quam quidem non requiritur Naz. in D. Thom. 3. partem.

D. 118.